

31 **וואווג**
בית היין
 אוצרות והלומים לאהבת תורה ויראת שמים

פרשת תרומה, תשפ"ב

**גם אני לפעמים
 בוחן ילדים
 בתלמוד תורה על
 לימודם במשך
 השבוע ואני
 שואל אותם כבר
 במשנה על מה
 שהגמרא מבארת
 אחר כך**

**"החלטתי שאני
 זורק אותך
 מהקבוצה.
 שיישאר בבית,
 זה לא מעניין
 אותי. אני כבר
 לא יכול לשאת
 את זה..."**

/// עמוד 15

**באותה שעה קיבל
 על עצמו רבי
 חיים קריסוירטה
 זצ"ל, שאם יחלים
 ויחזור להתהלך
 כאדם בריא, הוא
 ישתדל בכל כוחו
 לאסוף מיליוני
 דולרים בכל שנה,
 על מנת לחתן
 בחורי ישיבה
 יתומים**

/// עמוד 12

**פעם יום אחד
 נכד שלי לא
 קם בזמן
 לתפילה.
 אמרתי לו:
 'ראיתי היום
 את צער
 השכינה
 שאתה חסר
 בתפילה'**

/// עמוד 9

**הרגישות
 והאהבה
 הגדולה של
 ראש ישיבת
 מיר הגאון רבי
 נתן צבי פינקל
 זצ"ל לתלמידי
 הישיבה**

/// עמוד 2

**"אתה יודע
שגם אני לא
הולך ממש
כרגיל..."**

הרגישות והאהבה הגדולה של ראש ישיבת מיר הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לתלמידי הישיבה

אחת ההזדמנויות שראו בחוש את מסירותו לתלמידים היתה כשראו את אבהותו בסיעו להקמת ביתם. אזנו היתה כרויה לשמוע תלמיד שהיה בשידוכים על כל התלבטויותיו והתחבטויותיו. ברגישות ועדינות כיון והראה את הדרך מה הם הדברים החשובים באמת ואיך לבדוק אותם.

פעמים רבות, כשהיה צורך שהוא יעזור לבחור לברר, היה מקדיש זמן רב מזמנו היקר להתקשר ולברר בירור מדוייק ומפורט, כפי שמושתדל כל אחד לברר עבור בנו. לא אחת, כשהחליט שכדי לברר כראוי, כדאי היה שיפגש פנים אל פנים עם פלוני שמכיר היטב את אחד הצדדים, עשה זאת. למרות שלפעמים היו אלו נסיעות רחוקות ומייגעות. למעלה מזאת, פעם היה משוכנע שבירר כדבעי, אולם ברגישותו הבין שהבחור יהיה רגוע יותר, אם יסע בעצמו לברר, והחליט שלמרות שיעוריו הרבים וטרדותיו, מחלתו וייסוריו, הוא יקום ויסע לברר, כדי שהבחור יגש לבנין ביתו ברוגע ובשמחה.

כיוצא בזה, כשהתעוררו שאלו וספיקות שהיה צורך לשמוע הכרעה של דעת תורה שלח את הבחור לשאול, ולא אחת היה קם ונוסע בעצמו עם הבחור ללשכת הגזית של מרנן הגרא"מ ש"ך זצ"ל ומרנן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, לשמוע את דעת תורתם הצרופה כיצד לנהוג.

בחורים שהיו במשך תקופה ארוכה בשידוכים, מפליאים את העובדה שהיה זוכר פרטים ופרטי פרטים ממצבים, צרכיהם, ומהשידוכים שהוצעו להם. פעם התעניין רבינו אצל בחור מבוגר על שידוכיו. אמר לו הבחור שאין לו לאחרונה הצעות ואינו יכול לפנות לשדכנים מכיון שאין לו כסף, אמר לו רבינו שיפנה לשדכן ואת דמי השדכנות הוא נוטל על עצמו.

כמה וכמה פעמים כשהיו שידוכים שעמדו לרדת מהפרק מפאת בעיות כספיות, כאשר ראה שאינו מצליח לדאוג שהצדדים יסתדרו ביניהם שילם את ההפרש מכיסו הפרטי.

מספר תלמידו הרב אהרן דיויד שבתקופה בין אירוסיו לנישואיו התעניין אצלו רבינו היכן בדעתו לגור, כששמע שהענין עדין לא מסודר, קבע איתו שיצאו יחד בין הסדרים בשעה שתים בצהרים לחפש דירה מתאימה. בשעה היעודה הלך איתו ועם כלתו לבדוק האם יש מספיק שמש בדירה, ואיך השכנים ודאג לו כאב שדואג לבניו.

הפלא הוא, שאת דירות ילדיו שלו, לא הלך לראות בעצמו, אולם כשהרגיש שאין לתלמיד מי שיעזור לו למצוא דירה ראויה הצטרף אליו, להיות לו כאב ואם.

"וכי לבן שלנו לא היינו נשארים לאירוסין"

גם בהיותו בארה"ב, כשהיו שמחות של תלמידים, השתדל להשתתף בהם, גם אם היה הדבר כרוך במאמץ של נסיעה ממושכת. למרות שהגיע אל אדמת נכר במסירות נפש, כדי לעזור לכלכלת הישיבה, בכל זאת כפי שאב לאי וותר על השתתפות בשמחות בנו גם אם הדבר קשה לו, כך רבינו התאמץ להשתתף גם בהיותו שם.

פעם כאשר עמד לצאת לנמל התעופה בדרכו לא", התקבלה לפתע שיחת טלפון שהערב תתקיים שמחת אירוסין של אחד מבני הישיבה בעיר מונסי. הגיב רבינו בפשטות, שיש להשאר ולנסוע למונסי, לשמחת האירוסין. הרבנית הזדעקה: "הלא יש כרטיס מוכן לטיסה, הכל מתוכנן ומאורגן", אולם רבינו הגיב בפשטות: "וכי לבן שלנו לא היינו נשארים לאירוסין?!", לבסוף הגיעו החתן והכלה למעונו בהפתעה. רבינו הרעיף עליהם ברכות לרוב, ואז יצאו לשדה התעופה.

באחד מביקוריו של רבינו בלונדון, נודע לו שתלמיד שלמד פעם בישיבה, נישא הערב בעיר. אותו תלמיד לא ידע שרבינו נמצא בלונדון ולכן לא הזמין לחתונה, אולם רבינו אמר למלווי שהוא רוצה ללכת לחתונה, גם בלי הזמנה. אחד ממלווי טען שאביו של החתן שהוא גביר גדול, לא תורם כסף לישיבה, למרות שלמד בה שנים רבות, ולכן לא ראוי שרבינו יטרח וילך לחתונה. בפרט שרבינו לא הזמין, ועוד, רבינו הגיע ללונדון במטרה לאסוף כסף וכל דקה חשובה. אך רבינו דחה את כל הטענות, ואמר: "תלמיד זה למד בישיבה ומחוייב אני לשמוח

בשמחתו, וכי משום שאביו מתנהג שלא כהוגן, עלי להעניש את תלמידו". וסיים: "אם לא תקחו אותי, ארד בעצמי לרחוב ואקח "דרייבר" (נהג) עד לאולם השמחות".

רבינו שם לב לפרטים קטנטנים, שרק אב אוהב יכול לראות ולשים על ליבו. יום אחד, תוך כדי שנכנס לאחד הסיומים, קרא רבינו לאחד הבחורים וביקש לדבר איתו בצד בשקט. כשהיו בצד אמר לו איני יודע אם שמת לב, אבל יש בחליפתך קרע, כדאי לתקנו, כדי שלא יתרחב.

באחד מביקוריו בארה"ב פגש את אחד מהורי התלמידים וכדרכו שימח אותו כשסיפר לו על החברותות של הבן ועל ה"שטיקל תורה" האחרון שהשמיע באזניו. לבסוף אמר לאבא בלחש: "לאחרונה היה נראה לי, שכדאי שירכוש כובע חדש".

קבוצת בחורים צעירים נכנסה וטענה שארוחת הערב בישיבה אינה מזינה. רבינו היה חלוש מאד, ואפילו לדבר איתם לא היה יכול, הוא הצביע על סכום כסף שהיה מונח על השולחן, שיקחוהו ויקנו לעצמם דבר מה לאכול. כשיצאו, ראו שהוא מתאמץ בכל אופן לומר משהו, ומחמת חולשתו קשה היה מאד להבין את דבריו, וכשהתאמצו שמעו שרבינו מאחל להם שיהנו וישבעו מהאוכל שהולכים לקנות.

פעם התקינו מקרר חדש בחדר האוכל של הישיבה, אחד הבחורים מבני הישיבה בא להתלונן שהרעש שעושה המנוע של המקרר שנמצא ליד חדרו מפריע לו לישון. ביקש רבינו שיתקשרו למפעל ויבררו את סיבת הרעש. הם ענו שמקרר כה גדול, בהכרח שמנועיו גדולים ומרעיישים ואין מה לעשות. הם גם טענו שהודיעו זאת מראש. הפיתרון היחיד שנמצא היה התקנת בידוד יקר מאד, אבל רבינו הורה לעשותו.

"אתה יודע שגם אני לא הולך ממש כרגיל..."

בכל שנה נבחנו לישיבה כאלף תלמידים, בחורים ואברכים, ישראלים ובני התפוצות. אחד מהנבחנים, בחור נכה ברגליו, מספר איך רבינו דאג לכל צרכיו. מהרגע בו הגיע למבחן בישיבה ועד יזמו האחרון של רבינו התעניין בו ודאג לצרכיו. כבר כשפגש בו בפעם הראשונה, רצה להשרות אוירה נעימה, הוא הניח את ידו על כתפו של הבחור ואמר לו: "אתה יודע שגם אני לא הולך ממש כרגיל". כשהתחיל ללמוד בישיבה, התקשר בנו של רבינו, הרה"ג רבי יוסף, ושאלו בשם ראש הישיבה, האם צריך להתאים בבנייני הישיבה משהו כדי להקל את הגישה, מעלית או שביל עליה, כשנכנס אמר לו רבינו: "תרגיש בנח, כל מה שתצטרך תבקש ממני ובעז"ה אהיה אחראי לדאוג לכך". שמונה שנים למד אותו בחור בישיבה. כשרבינו היה נתקל בו, היה נעצר ושואל: איך הוא מסתדר, ואיך החברותות, והאוכל, "נראה היה" - אומר הבחור - "כאילו אני הדאגה היחידה שלו בישיבה, ולא אחד מתוך שבעת אלפים תלמידים".

בחור נכה התקבל ללמוד בישיבה קטנה של הישיבה, התברר שהיות ובית המדרש של הישיבה שוכן בקומה גבוהה, תהיה לו בעיה לעלות את המדרגות. רבינו לא היסס, על אתר דאג להתקין בישיבה מעלית שעלתה לישיבה עשרות אלפי שקלים, במיוחד לצורך אותו בחור.

"וכי בבית אביך גם תשאל כך?"

אחד מבני הישיבה סיפר, שבתקופת השידוכים חזר לביתו שבחו"ל ולמד בישיבה שם, פעם הגיע לביקור של כמה ימים לארץ ישראל, ובאותם ימים הוא שהה בישיבה. הוא ניגש לשאול את רבינו האם הוא יכול לאכול בחדר האוכל של הישיבה. רבינו שאל אותו: "וכי כשתשוב לבית אביך, גם תבקש רשות לאכול?"

רבינו חי בגישה זו. באחד מנסיעותיו לארה"ב, נודע לו על גביר מסויים שנותן הרבה צדקה, אבל דרכו לתת רק ליחידים ולא לישיבות ומוסדות. למרות זאת ביקש רבינו לקבוע איתו פגישה. כשהגיע אליו, התפלל הגביר ואמר לו, וכי ראש הישיבה אינו יודע שאיני תורם אלא ליחידים? ענה לו רבינו בפשטות: "אם כך אכנס ואצא מודלת ביתך

באחד מביקוריו בארה"ב פגש את אחד מהורי התלמידים וכדרכו שימח אותו כשסיפר לו על החברותות של הבן ועל ה"שטיקל תורה" האחרון שהשמיע באזניו. לבסוף אמר לאבא בלחש: "לאחרונה היה נראה לי, שכדאי שירכוש כובע חדש".

שלושת אלפי פעמים" (מספר תלמידי הישיבה באותם ימים) כאומר, אמנם אני בא בשביל הישיבה, אולם יש לי בישיבה שלושת אלפי תלמידים שכל אחד ואחד מהם הוא יחיד אצלי!

לילה עם בחור אצל רופא שיניים

אחד מבני הישיבה חש בכאבי שיניים עזים. השעה היתה שעת לילה מאוחרת, ולא ידע לאיזה רופא שיניים יפנה בשעה כזאת. הדבר הטבעי ביותר בעיניו היה לפנות לביתו של רבינו שהתגורר אז ברחוב ישא ברכה. רבינו קיבלו בחביבות ומיהר לברר היכן יש מרפאת שיניים טובה שפתוחה בשעה כזאת, הוא אף התקשר להזמין עבורו מונית. כשהגיע המונית רואה הבחור שרבינו מתלווה אליו. הוא הלך איתו, חיכה איתו שעות ארוכות בהמתנה לתורם. במשך כל שעות ההמתנה כשנוכח שהוא סובל, עודדו וטפח על שכמו וביד השניה החזיק בידו, דבר שהבחור נזקק לו כדי להפיג במעט את כאביו. כך הוא ישב והמתין עם הבחור במרפאה עד שהטיפול הסתיים ושב איתו לישיבה, כאשר את כל ההוצאות רבינו משלם מכיסו.

כל מצוקה של אחד מבני הישיבה נגעה לליבו. כמה פעמים כאשר אי מי מבני הישיבה חלה, הוא נכנס לעובי הקורה והשקיע זמן ומאמצים רבים לשוחח עם העסקנים ולהתייעץ, כדי שהלה יקבל את הטיפול הטוב ביותר. פעם כששוחח איתו בטלפון אחד מבוגרי הישיבה בחוץ לארץ בקשר לטיפול רציני שעליו לעבור אמר לו רבינו שברצונו לנסוע מחוץ לעיר להתייעץ עם אחד מגדולי העסקנים, על הצורה הטובה ביותר שבה כדאי לעשות את הטיפול.

נכנס אחד מבני הישיבה וסיפר לרבינו שיש לאשתו בעיה רפואית מסוימת וחושבים לנתחה. הוא התייעץ עם רבינו מה עליו לעשות. אמר לו רבינו ששאלה זו צריך לשאול שני גדולי ישראל ולקבל את הכרעתם. שאל הלה את מי אלך לשאול וענה לו שני שמות, כשאחד מהם היה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל. ראש ישיבת בבאר יעקב. הגיב האברך ואמר, איך אגיע למושב באר יעקב, שם מתגורר הגרמ"ש, הלא הנסיעה אליה קשה, אולי ראש הישיבה יציע לי "גדול" אחר. הגיב ראש הישיבה ואמר: תוכל לקחת את הרכב שלי, ואם אין לך רשיון נהיגה, קח מישהו שיש לו, ותסעו.

מדהים, לא היה מדובר על ניתוח מידי אך רבינו לא מסתפק בלקיחת אחריות כאב רחיקאי, לא נותן לו כסף למונית. אלא מעמיד את רכבו שלו, כדי לסייע לאחד מאברכי הישיבה.

(מתוך הספר 'בכל נפשך')

מדהים, לא
היה מדובר
על ניתוח
מידי אך
רבינו לא
מסתפק
בלקיחת
אחריות
כאב
רחיקאי,
לא נותן
לו כסף
למונית.
אלא
מעמיד את
רכבו שלו,
כדי לסייע
לאחד
מאברכי
הישיבה.

**גם אני לפעמים בוחן
ילדים בתלמוד תורה
על לימודם במשך
השבוע ואני שואל
אותם כבר במשנה על
מה שהגמרא מבארת
אחר כך**

שיחה עם בן מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל, יבלחט"א הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ שליט"א, על דרך לימודו של אביו ושיעורי המשניות שמסר

מה היה הרקע להקמת שיעורי המשנה והגמרא?

"את השיעור במשניות, נדמה לי שכבר התחיל סבי הגאון הגדול רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל, בשנת תרצ"ח. אבי זצ"ל המשיך אותו עד לשנת תשמ"ד, ואני זכיתי להמשיך במסירתו במשך כ-13 שנה נוספות.

הרקע של השיעור בגמרא היה כך: הוא החל בשנת ת"ש, בבית הכנסת 'איצקוביץ', כאשר על מגידי השיעור באותן שנים נמנו הגאונים הגדולים רבי שלמה שמשון קרליץ זצוק"ל - אב בית הדין הרבני בפתח-תקוה, וגיסו רבי זלמן רוטברג זצוק"ל - ראש ישיבת 'בית מאיר'.

בשנים מאוחרות יותר הוא עבר לבית הכנסת 'הליגמן', אחד ממגידי השיעור בתקופה זו היה הגאון רבי שמואל איינשטיין זצ"ל - ראש ישיבת פוניבז' לצעירים.

בתחילת דרכי במסירת השיעור, אחד ממשנתפי השיעור היה אדם שזכה להשתתף בשיעור עוד מתחילת דרכו בשנת ת"ש. אני זכיתי להמשיך במסירת השיעור עד שנת תש"פ, במשך כ-40 שנה - חצי ממשך הזמן הכולל שהשיעור היה קיים, במסגרת השיעור זכינו לעבר על הש"ס פעמיים ומעלה".

ומתי התחלתם את מסירת שיעור הגמרא במקומו?

"בשנת תשמ"מ, באמצע מסכת חולין, למעשה ממלא מקום במסירת השיעור הייתי כבר מגיל 18... בשבע-ברכות האחרון שלי סיימו מסכת שבועות, ואז עשו את השבע-ברכות במסגרת הסיום של השיעור. הוא אמר לי שבימים הזה הוא לא יוכל למסור את השיעור ולכן אני אמסור במקומו, לכן הייתי צריך להכין את השיעור, ומיד לאחר סיום השב-ברכות מסרתי את השיעור.

למעשה הוא רצה להעביר אלי את השיעור בגמרא עוד קודם לכן, אלא שהוא רצה לסיים למסור שיעור על מחזור שלם של הש"ס בבלי, והוא בעצמו התחיל במסירת השיעור בתחילת מסכת חולין, הסיבה

נכנסו לבית בנו של מרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצוק"ל, יבלחט"א הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ שליט"א ממלא מקום אביו ברבנות בית הכנסת 'הליגמן' - וביקשנו לשמוע פרטים אודות דרכו והנהגותיו של אביו הגדול בנושא מעלת לימוד המשניות.

'מאז שהייתי ילד, אני זוכר שהייתי מתעורר לפנות בוקר ושומע את ברכות התורה שלו שהגיעו עד לחדר בו הייתי ישן, לאחר מכן היה מכין את שיעור המשניות שהיה מוסר בבית הכנסת 'הליגמן' לאחר התפילה, אני חושב שזה היה חלק חשוב בקורות חייו".

כמה זמן נמשך כל שיעור?

"השיעור במשניות נמשך בכל יום כ-10 עד 15 דקות. בימי שני וחמישי השיעור היה יותר קצר, משום שאנשים מיהרו לעבודת יומם, היו אלו 'בעלי בתים של פעם'... לצערנו, כיום לא נותרו רבים כמותם, הוא היה מוסר את השיעור לאחר התפילה, ורבים מהמתפללים היו נשארים לשמוע את השיעור. היו לומדים בכל יום כמה שהיו מספיקים במשך הזמן הקצוב הזה, אני זוכר שבכל סוף 'סדר' היה עושה סיום. היה לוקח בקבוק 'משקה' ומחלק למשתתפים".

עד לאיזו תקופה הוא מסר את השיעור?

"בשנת תשמ"ד הוא העביר לי אבל"ח את מסירת שיעור המשניות. היה זה אחרי שהחליט שהוא רוצה להתפלל 'נץ', עד אז הוא היה מתפלל ב'הליגמן'.

זה היה בערב פסח. הוא הרי היה בכור, ובדיוק עשו סיום על כל הש"ס משניות, ואז הוא אמר לי: בחול המועד אין כל כך לחץ של אנשים, אני יכול לנסות להתחיל להתרגל לקום ולהתפלל 'נץ'. ואתה תתחיל למסור את שיעור המשניות. בחול המועד אני עוד אמשיך במסירת השיעור, אבל אתחיל לקום 'נץ', לאחר מכן אתה תאמר את השיעור במשניות, אחרי סיום התפילה ב'הליגמן'.

את שיעור הגמרא שהיה מוסר בערב, ונמשך כשעה, הוא כבר ביקש ממני למלא את מקומו בחודש אלו של שנת תשמ"מ, אך את השיעור במשניות הוא העביר לי בשנת תשמ"ד.

רווח נוסף שאפשר להפיק מהנהגה טובה זו הוא, שאם אחד ממשתתפי השיעור החסיר יום אחד, הרי שלמחרת הוא יוכל להשלים זאת בקלות, כמו כן, אם המגיד שעיוור פספס יום אחד במסירת השיעור, הוא יכול להשלים את הלימדו החסר בשיעורים של הימים הבאים.

משניות בכל שנה, הלימוד שלהם היה לפני ואחרי התפילה בבוקר, הם למדו ממש עד סוף ימיו, וגם כאשר היה חולה ולא היה בקו הבריאות המשיכו, זה ההתחיל קצת לאחר שהתחיל להתפלל 'נץ' ברמת אהרן, והדבר נמשך כמשך עשרות שנים.

למעשה גם בתקופתו האחרונה ממש, כאשר היה בביתו של אחי שיבלחט"א רבי מרדכי שליט"א, הוא שמר בכל כוחותיו על לימוד יומי קבוע בשלושה ספרים: משנה ברורה בעיון, משניות, וספרי הרבינו יונה - ספר משלי ומשניות אבות עם פירוש הרבינו יונה, ו'שערי תשובה'. מזה הוא חי, זו היתה עיקר חיותו, מסתמא רבינו יונה יוצא לקראתו בשעה שנפטר, וקיבל אותו בבית דין של מעלה...

אגב, הוא היה רגיל לומר דבר נפלא: במוסר - ה'תורה שבכתב' זה ספר משלי, וה'תורה שבעל פה' היא מסכת אבות שבמשניות.

אשר ללימוד היומי במשניות, חותם הגראי"ש קרליץ שליט"א:

"בנוגע ללימוד המשנה, אני עכשיו נזכר, שסבי - אביה של אמי ע"ה, הגאון רבי צבי הירש קופשיץ זצ"ל, שהיה נשוי לנכדתו של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל - כתב בצוואתו ללימוד משניות וביקש ללימוד משניות 'פחות בכמות ויותר באיכות'. הוא הסביר, שעדיף ללימוד משנה אחת היטב מאשר הרבה משניות שנלמדות פחות טוב.

זה מתאים בדיוק ללימוד 'המשנה היומית' - 2 משניות ביום' שהוא קטן הכמות ויש להשתדל שיהיה רב האיכות - כל אחד לפי דרגתו".

(מתוך מוסף שבת קודש יתד נאמן שמות פב)

לכך שהוא בעצמו התחיל ממסכת חולין, היא מפני שמשנתפי השיעור סיימו את המחזור השלם של הש"ס בלימוד מסכת מנחות שקודמת לחולין.

כאמור, רק לאחר כמה שנים הוא העביר אלי גם את השיעור במשניות. אני זוכר שהתחלתי ב'אסרו חג' של חג הפסח, מפרק ו' של מסכת ברכות, שכן פי שאמרת, רק מספר ימים קודם לכן, בערב פסח, סיימו את לימוד הש"ס".

האם היתה לאבא, מרן זצוק"ל, הנהגה מיוחדת, בדרך בה הוא מסר את השיעור?

אכן, אבי זצוק"ל הנהיג הנהגה מיוחדת באופן מסירת השיעור: בכל יום הוא היה חוזר על השיעור של יום האתמול.

אני חושב שבהנהגה זו קיימות שלוש תועלות ישירות:

את הטעם הזה שמעתי מפיו, הוא אמר, שבאופן זה ניתן לחזור על הלימוד ארע פעמים - כמבואר מדברי הגמרא (עירובין נ"ד ע"ב) - על פי המתכונת הבאה: א. הלימוד של הגמרא בעצמה. ב. בשעה שלומדים את פירוש רש"י, חוזרים ומתמצתים שוב את דברי הגמרא, ומזה אנו למדים, שבשעה שלומדים את פירוש רש"י יש לסכם את דברי הגמרא פעם נוספת. ג.ד. למחרת כאשר חוזרים על לימוד האתמול, הרי שלומדים את החומר פעמיים נוספות - פעם אחת בגמרא, ופעם נוספתברש"י.

רווח נוסף שאפשר להפיק מהנהגה טובה זו הוא, שאם אחד ממשתתפי השיעור החסיר יום אחד, הרי שלמחרת הוא יוכל להשלים זאת בקלות, כמו כן, אם המגיד שעיוור פספס יום אחד במסירת השיעור, הוא יכול להשלים את הלימדו החסר בשיעורים של הימים הבאים.

"אגב, אני חושב שכשהוא היה לומד את המשניות, היו עוברים בראשו כל דברי הגמרא ופירושי הראשונים והאחרונים, עד להלכה זו היתה הדרך שלו לתמצת ולסכם לעצמו את עיקרי ההלכה. גם אני לפעמים בוחן ילדים בתלמוד תורה על לימודם במשך השבוע ואני שואל אותם כבר במשנה על מה שהגמרא מבארת אחר כך - מי הם האמוראים שחלקו בגמרא על הסבר המשנה, ומהו המשא ומתן בגמרא על דברי המשנה, זו שיטה מיוחדת לזכור גם את הגמרא".

לאחר שהוא הפסיק למסור את השיעור משניות, הוא המשיך ללימוד משניות?

"כאשר עבר לשכונת רמת אהרן והתחיל להתפלל תפילת ותקין, הוא הפסיק למסור את השיעור, ואז קבע לימוד עם הרב זינגר. הרב זינגר החל אז גם להיות נהג שלו, והוא לקח אותו לכל מיני מקומות.

הם קבעו חברותא יחד ללימוד משניות, והיו מסיימים את כל הש"ס

**פעם יום
אחד נכד
שלי לא
קם בזמן
לתפילה.
אמרתי
לו: 'ראיתי
היום
את צער
השכינה
שאתה
חסר
בתפילה'**

שיחת חיזוק נדירה במעונו של מרן ראש ישיבת גרודנא הגר"צ דרבקין שליט"א, חבר מועצת גדולי התורה

יחיאל סבר

שעת לילה, אור יקרות בוקע מהיכלה הגועש בריתחא דאורייתא של ישיבת גרודנא. קולות הרייתחא דאורייתא נשמעים למרחוק.

שבילי מושב באר יעקב בו שוכנת הישיבה, רטובים עדיין מהגשם האחרון. אווירה פסטורלית מלווה את המולת הלימוד של מאות הבחורים.

ראש הישיבה, הגאון רבי צבי דרבקין שליט"א, חבר מועצת גדולי התורה, ספון בחדר לימודו. בחוץ שורר קור עז, אולם בחדרו של מרן ראש הישיבה שליט"א בוערת אש התורה ומחממת את כל השוהים במחיצתה.

ימים קשים עוברים על בית ישראל. מוטציות שונות משתוללות ללא הפוגה, צרות וקשיים, התמודדויות וניסיונות ניצבים בפתחם של רבים. לעת כזאת ביקשנו להתחמם לאישו הגדולה של ראש הישיבה שליט"א ולקבל את עצותיו והדרכתיו המאירות בדעת התורה הקדושה, כיצד להתחזק ולהתרום.

"להתבונן"

לצערנו שומעים לעיתים על התמודדויות שונות מבית ומחוץ, קשיים, כיצד מתחזקים וכיצד מרוממים את הילדים?

פניו של מרן ראש הישיבה שליט"א קורנות: "אמונה וביטחון! להתבונן בחסדים העצומים שיש לנו מהבורא בכל דבר.

"בן אדם, איך שהוא מורכב: כמה מיליארדים של תאים, והכל עובד ועובד ב"ה, וכל תא שעובד זה חסד ד'. עלינו להתבונן בחסדי השם העצומים שמרעיף עלינו הבורא וכך שאר הדברים כבר יהפכו להיות לא משמעותיים.

"להתרכז בחסדי ד', להתבונן בחסדי ד'. על ידי שיתבונן בחסדים הגדולים יראה שאין לזה גבול וקץ. כמו שה' מסילת ישראל' אומר, שגם העני, כל אחד, אם יתבונן במצבו הוא יראה כמה חסד ד' מלווה אותו בכל מצב."

ישנם מצבים קשים בהם נדמה שקשה לראות את הטוב, חלילה.

"אפילו במצבים הכי קשים רואים נקודות מסוימות שזה הכל בהשגחה, הקב"ה לנו מראה את ההשגחה. גם במקום שהמשפט הכי קשה, אפשר למצוא שם נקודות של אור ומהנקודות הללו אנו רואים שהקב"ה איתנו.

"חז"ל אומרים אצל יוסף הצדיק שהקב"ה הראה לו השגחה מיוחדת, גם במכירתו להיות עבד היו הקונים שלו עם בשמים. נחשוב רגע, אדם שהולך להימכר להיות עבד מהי משמעות הריח של הבשמים בדרך? אלא מה שהוא ראה כאן שהקב"ה נתן לו את הבשמים, ואם את זה הקב"ה שלח לי, סימן שהקב"ה איתי כאן בכל מה שמתרחש, גם המשפט זה הבורא עולם, וכך האדם מתחזק שהוא מושגח. אדם שהוא מושגח על ידי בורא עולם זה צריך לרוכס אותו. אדם יכול למצוא בכל מצב את הנקודות שרואים שם השגחה."

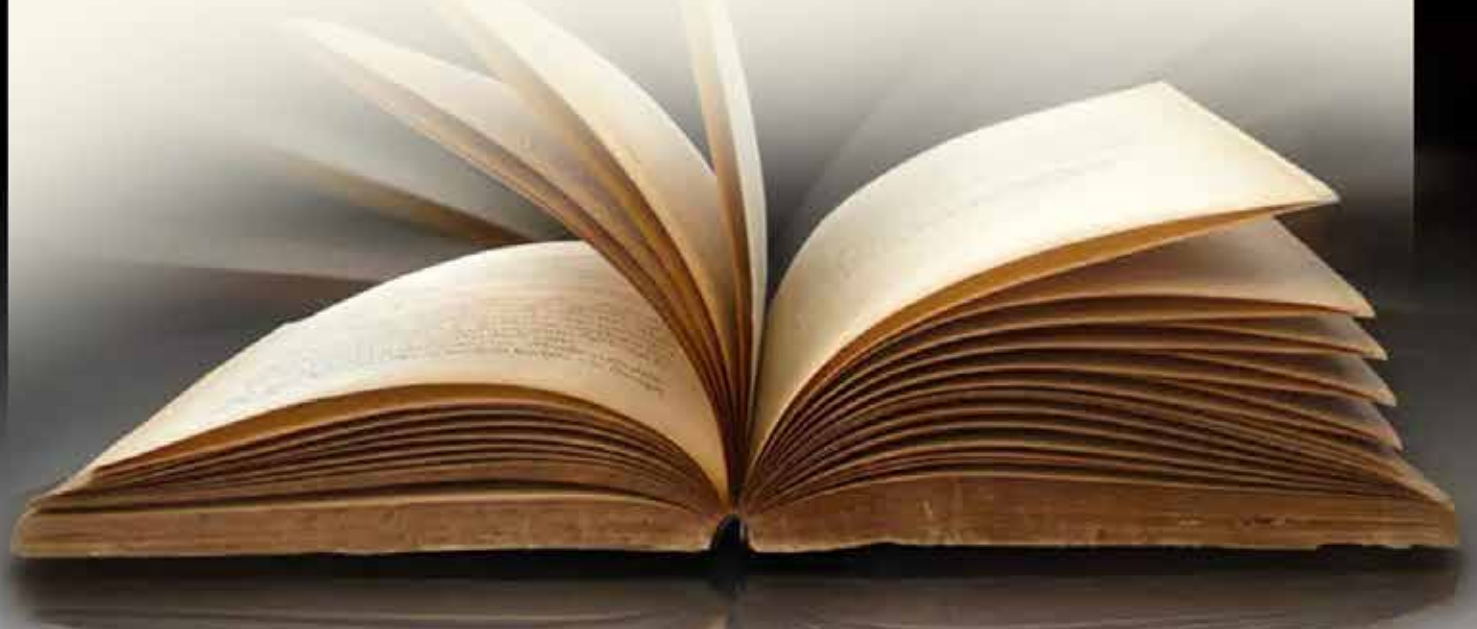
ישנם בחורים צעירים וגם מבוגרים שנמצאים ב'משבר', מהי עצת ראש הישיבה שליט"א לזה?

"בא אלי אחד ואמר שהוא ב'משבר', אמרתי לו, מה במשבר, כל יום תשב ותקרא עשרה פרקי תהילים ולאחר אמירת התהילים תבקש על רוחניות מהקב"ה, כדבר בן אל אביו, ומקובלנו שבקשה על רוחניות נענית. תבקש ממנו שאתה רוצה להתקרב ולהתחזק.

"להתפלל זו הסגולה הכי טובה, אדם יקח זמן מסוים ויאמר: עכשיו אני הולך להתפלל על חיזוק ולומר עשרה פרקי תהילים ואז לבקש את הקבלה, וכפי שאמרנו, יש לנו קבלה שהבקשות על רוחניות נענות ב"ה."

איך מעבירים לילדים את מסרי החיזוק העצומים עליהם מעורר מרן ראש הישיבה שליט"א?

"צריך לחזק את הילדים באמונה, להתבונן בחסדי השם. להתבונן בבריאה, בעוצמתה, בגדולתה, בגודלם של הכוכבים, וגם להיכנס עימם לפרטים בדברים הקטנים, כפי שאמרנו: היודעים אתם כמה מורכב האדם? ממה מיליארד תאים האדם בנוי! וכל תא יש בו מאה מיליארד קישורים. יש לנו מושג מה זה נקרא בן אדם? מה זה ההרכב של האדם? ויש עוד איברים, לב, ריאות וכבד וכולם עובדים בכזאת הרמוניה בחסדי השם.

מהי הדרך לחנך את הילדים והתלמידים?

"לדבר, ילד שומע וקולט ומבין מה שמדברים אליו ובעיקר הדוגמא האישית שהוא רואה. לא לצעוק ולא להכריח ולא להעניש, אלא למצוא את הנוסחה הטובה.

"למשל, פעם יום אחד נכד שלי לא קם בזמן לתפילה. אמרתי לו, 'ראיתי היום את צער השכינה שאתה חסר בתפילה, אתה מתפלל כל כך יפה שהשכינה הצטערה איפה היית היום. ראיתי ממש את צער השכינה!' אחר כך הוא רץ להתפלל.

ניסוחים כאלה צריך להביא לילדים והתלמידים. לומר לבת: 'שמעתי שאת מברכת את הברכות כל כך יפה שהמלאכים מלמעלה מקשיבים לברכות שלך'. מילים כאלה הן עוצמתיות, נכנסות ללב וחודרות לעצמות.

"צריך לדאוג לאווירה טובה בבית ולזכור שהעיקר בחינוך זו הדוגמא האישית".

על מה יש להציב דגש בחינוך לבנות, שהן גם יותר בעלות רגש?

"לדבר איתן על חיי התורה. לומר להן כך: כיון שאנחנו יודעים שהאדם מורכב מגוף ונשמה, לגוף יש את התאוות והרצונות שלו, אבל גם לנשמה יש, הנשמה גם צריכה. השלימות של החיים, הסיפוק של החיים. להגיע למקסימום של הרגשת החיות המעולה זה רק כאשר שני הדברים יהיו לשביעות רצונם זה רק על ידי חיי תורה. חיי תורה מביא את השלמות של החיות של האדם.

"האדם מרגיש, הנפש מרגישה את החיות. כמה שיתן בגשמיות, יהיה לו מיליארד שקל, הוא לא ירגיש עדיין את החיות של הנפש מפני שלנשמה שלו חסר. רק חיי תורה יכולים להיות יחד. לא צריך לוותר על כל העניינים הגשמיים שהקב"ה ברא, שהאדם ייחנה מנופים והכל, צריך ליהנות גם מהעניינים של הגוף ויחד עם זה חייב להיות חיי נשמות, וזה רק חיי תורה, זה צריכים להסביר להם. אם כך אתה עושה, אשריך בעולם הזה. האשריך בעולם הזה! הוא רק אם אתה חי חיי תורה.

"על הארץ אתה ישן ופת במלח תאכל לא הכוונה שצריך כך לעשות, אלא זהו משל בלבד שצריך להיות מוכן לזה, שאם אין דרך לקיים את שתי האפשרויות אני מוותר על זה לטובת זה, אבל באופן רגיל לא צריך לוותר לא על זה ולא על זה, התורה אינה מבקשת שיוותרו ולא רוצה שתישן על הארץ ותאכל פת במלח, להיפך, תאכל, אבל בשילוב של תורה.

"מתי אשריך בעולם הזה - רק אם יהיו גם חיי תורה. לחזק אצלן מאוד את האשריך בעולם הזה! שזה בא רק עם חיי תורה." זה הנקודה לדבר לבנות, שאם רוצים באמת למצות את החיים, מה שמסוגל נפש האדם להגיע לידי חיים, להרגיש מה זה חיים, זה רק עם חיי תורה. זה שקר מה שאומרים ברחוב 'עושים חיים', הם רק מדכאים את הנשמה, אבל הם לא חיים".

עצה במה להתחזק בימים אלו?

"בעניין עמו פתחנו, להתבונן בחסדי השם, בהשגחת השם ובאמונה".

(מתוך 'במה' ד שבט תשפ"ב)

"אם האדם היה מסתכל ומתבונן בזה, הוא היה ממש מתפעל! אלא מה, האדם חי את חייו השוטפים ולא מתבונן, וזו הבעיה, חיים כמו ישנים, קמים ורבעים ואוכלים, ולא מתבוננים.

הבט נא רק על המזון שהקב"ה נתן לנו, כל כך הרבה מיני טעמים ופירות. הרי לצורך קיום האדם יכול היה הקב"ה לברוא לחם בלבד ובוהי אכלו להתקיים. מה צריך יותר?! הקב"ה נתן לנו כל מיני פירות וירקות וכל מיני טעמים וצבעים, איזה חסד, איזה מתנות שהקב"ה נתן לנו!".

איך מונחים את הילדים למידות טובות?

"זה תלוי בהורים, אם ההורים יהיה מידות טובות והתנהגות טובה, כך יהיה עם הילדים. הילדים רואים, זה הכל".

מאיזה גיל צריך לחנך לזה?

"אחד שאל את מרן ה'חפץ חיים' זיע"א מאיזה גיל צריכים להתחיל לחנך. אמר לו ה'חפץ חיים': חמש שנים לפני שהילד נולד!".

האם גם בגיל מבוגר אנו יכולים לחנך את עצמינו למידות טובות?

"זה קשה מאוד, קשה באמת. רואים את זה בכל מקום, גם אצל בחורים, אם הבית מחונך הילדים באים מחונכים. לאחר מכן, בגיל מבוגר, אפשר לדבר כמו אל הקיר, זה כלום. איך שהאדם כבר בנוי כך הוא יתנהג, כמעט ולא יועילו שיחות ושום דבר. מדברים על זה אבל ההשפעה כבר שונה".

באילו נקודות לחנך את הילדים מקטנות?

"התנהגות והליכות. יש לחנך את ילדים לסדר, לניקיון, למנטשקיי"ט".

מדוע כל כך חשוב לחנך לסדר וניקיון?

"העניין של סדר וניקיון, עדינות הנפש מחייבת שיהיה סדר, זה חשוב. כאן בישיבה יש ב"ה שם של מידות. אמר לי משהו הגדרה, 'האברכים של גרודנא בנויים'. ברוך ד'. לומדים טוב, והמידות טובות, האחד תלוי בשני.

"היינו פעם בקעמפ עם בני הישיבה והיה כתוב שם במקום שהותנו בקמפ, 'לעולם יהיה אדם'. אחד עשה ביקורת כזאת ואמר: 'אה, לעולם יהיה אדם' כתבו ואילו את המילים 'רא שמים' השמיטו. אמרתי לו, זה לא כך. מה שכתוב כאן נכון מאוד. קודם יהיה אדם, לפני שאתה מדבר על יראת שמים צריך להיות מענטש'. זה האל"ף-ב"ת. מפני שאם הוא אינו אדם, גם יראת השמים שלו אינה שווה".

באותה שעה קיבל
על עצמו רבי חיים
קריסוירטה זצ"ל, שאם
יחלים ויחזור להתהלך
כאדם בריא, הוא ישתדל
בכל כוחו לאסוף מיליוני
דולרים בכל שנה, על
מנת לחתן בחורי ישיבה
יתומים, כדי שיוכלו
להמשיך לעסוק בתורה
בישוב הדעת

הגאון רבי ראובן
אלבז שליט"א על
דמעות מהראש או
מהלב

**כאשר בא לדבר
בישיבתנו, הביא
את דברי הגמרא
במסכת חגיגה (ד
ע"ב) "רב הונא כי
מטי להאי קרא:
'יראה יראה' בכי.
אמר: 'עבד שרבו
מצפה לו לראותו
יתרחק ממנו,
דכתיב: 'כי תבוא
לראות פני מי ביקש
זאת מידכם רמוס
חצרי'".**

לפני למעלה משלושים שנה דיבר בישיבתנו הגאון
האמיתי רבי חיים קריסורטה זצ"ל, אב"ד אנטורפן
שבבלגיה.

רבי חיים היה גאון עצום, בעל ידע ובקיאיות עצומה
בתלמוד הבבלי והירושלמי. הוא ידע את כל הש"ס
בעל פה, ישר והפוך, כפי שידע אדם את פרק "אשרי
יושבי ביתך"... לא רק ידע בעלמא היה לו, אלא גם
עמקות נפלאה עד מאד.

פעם אחת זכיתי לנסוע עמו ברכב. בדרך למדתי את
פרוש הר"ן על מסכת חולין. "תקרא בקול כדי שגם אני
אשמע", אמר לי הרב, וכשהתחלתי לקרא הוא המשיך
ואמר את דברי הר"ן בעל פה! נהגו לומר במליצה, שאת
נוסח שבע הברכות שאומרים בסעודת חתן וכלה, ידע
רבי חיים מתוך דברי הגמרא במסכת כתובות (ח ע"א),
ולכן הוא לא היה צריך אף פעם סידור...

בנוסף לכל ידיעותיו ושליטתו העצומה בכל מכמני
התורה, היה איש מעש, והשתדל בכל כוחו ונשמתו
להרבות בצדקות ובמעשים טובים מתוך מסירות נפש.
במהלך חייו חלה, והוצרך לעבור טיפול מסובך מאד.
אחוזי הרפוי שלו היו אפסיים ממש. באותה שעה קבל
על עצמו בקבלה גמורה ושלמה, שאם יחלים ויחזור
להתהלך כאדם בריא, הוא ישתדל בכל כוחו לאסוף
מיליוני דולרים בכל שנה, על מנת לחתן בחורי ישיבה
יתומים, כדי שיוכלו להמשיך לעסוק בתורה בישוב
הדעת. ואכן, כשזכה והבריא החל לעסוק בכך, ומדי
שנה חיתן עשרות יתומים ויתומות, ותמך בהם תמיכה
של ממש.

הוא אהב מאוד את ישיבתנו, וכל ענין התשובה היה
קרוב ביותר לליבו.

כאשר בא לדבר בישיבתנו, הביא את דברי הגמרא
במסכת חגיגה (ד ע"ב) "רב הונא כי מטי להאי קרא:
'יראה יראה' בכי. אמר: 'עבד שרבו מצפה לו לראותו
יתרחק ממנו, דכתיב: 'כי תבוא לראות פני מי ביקש
זאת מידכם רמוס חצרי'".

רב הונא כשהיה קורא פסוק זה, היה בוכה.

מהו הפסוק שגרם לרב הונא לבכות?

התורה אמרה: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך
במקום אשר יבחר" (שמות כג, כג). אמר על כך רב
הונא: עבד שרבו מצפה לראותו יתרחק ממנו? ואומר
הקב"ה: "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי".

הענין כולו לא מובן. מצד אחד אומר הקב"ה: "שלש
פעמים בשנה יראה כל זכורך", אם כן איך הוא אומר
מצד שני, "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי"?

את הדברים המתוקים שאמר על כך רבי חיים זצ"ל
צריכים "ללעוס" ולא רק "לבלוע"... ממש כמו ויטמינים
שלא מספיק לבלוע אותם, אלא צריך ללעוס, ועל ידי
הלעיסה הם מתעכלים בגוף באפן הראוי, ומביאים
לרפואה ולחיוזק.

אמר רבי חיים: גם אנחנו בוכים הרבה פעמים. רואים
איזה רעיון בספר מוסר, קוראים פסוק מעורר,

הרבה בני אדם מתרגשים, אבל אחר כך - היה כלא היה. לא נשאר מן ההתרגשות מאומה. החכמה האמיתית היא, שלאחר שאדם מתרגש - יעביר זאת לפסים מעשיים. לפעמים אומרים הספד ויש בכיות נוראות, ומה אחר כך? נגשים לקיוסק, קונים גלידה ואוכלים... הכל נשכח. לא נשאר כלום.

זו הכונה בדברי רבותינו: "כל שמעשיו מרובין מחוכמתו, חוכמתו מתקיימת. וכל שחוכמתו מרובה ממעשיו, אין חוכמתו מתקיימת" (אבות ג, ט). החוכמה אינה מתקיימת כשאין הדברים באים לכלל מעשה. הקב"ה מבקש מאיתנו שנוי במעשים.

(מתוך הספר 'משכני' שמות)

הקשה הרב קריסוירטה: למה רבי יוחנן לא בכה בפסוק: "יראה כל זכורך", אלא דוקא בפסוק: "והייתי עד"? הרי גם הוא ראה את הפסוק הזה.

ומתחילים לבכות. אם כן למה חשוב לגמרא לספר על הבכי של רב הונא? מה החידוש בבכי הזה?

אלא, שאפשר לבכות ואפשר לבכות. הבכי שלנו לא משנה בנו מאומה, בעוד שאצל רב הונא הבכי יצר שנוי פנימי.

מהו ההבדל בין הבכי שלנו לבכי שלו?

הבכיה שלנו אינה באה מן הראש, היא באה מן הלב. לאדם יש התעוררות רגשית, או שהוא מרגיש כאב לב, והוא מתחיל לבכות. לא הראש בוכה פה, אלא הלב. לדמעות כאלו, המגיעות מן הגוף, אין ערך הדמעות של רב הונא.

אצל חז"ל, הראש והלב הלכו תמיד ביחד. מעולם לא היתה חציצה בין הראש לבין הלב.

כשמספרת הגמרא שרב הונא בכה - היו אלו דמעות מן הראש. לא מתוך סנטימנטים וגלויי התרגשות, אלא מתוך התבוננות עמקה מאוד, שאין לנו מושג אודותיה.

הגמרא (חגיגה שם) מספרת על כמה וכמה אמוראים שבכו - רב הונא בכה מן הפסוק: "יראה יראה", רבי יוחנן מ"והייתי עד ממהר במכשפים ובמנאפים ובנשבעים לשקר" (מלאכי ג, ה). לשניהם הפסוק גרם לשנוי.

הקשה הרב קריסוירטה: למה רבי יוחנן לא בכה בפסוק: "יראה כל זכורך", אלא דוקא בפסוק: "והייתי עד"? הרי גם הוא ראה את הפסוק הזה.

אלא, שלכל נשמה יש את המפתח שפותח את הלב שלה. המפתח לליבו של רבי יוחנן היה: "והייתי עד ממהר", ושל רב הונא "יראה כל זכורך". לכל אחד יש את הפסוק שפותח את הלב שלו.

חכמת המשגיח היא להכיר את האדם שלפניו, ולהבין איך לפתוח את לבו. הוא צריך שיהיה לו צורך מפתחות - לפתוח לכל אחד ואחד את הלב לעבודת הבורא יתברך.

צריך סיעתא דשמיא, שכשעומדים ומדברים לציבור, כל אחד ואחד יקבל את הניצוץ שידליק אותו. זה לענין חשק התורה, זה לענין שמירת הפה, זה לשמירת העינים וזה להתיחסות לזולת. הכל תלוי בסיעתא דשמיא. מן השמים יכולים לעזר לאדם ולזכות אותו שיהיו לו מפתחות שפותחים כל לב.

מפתח "אפס" יכול לפתח כל דלת. לכאורה, הוא אפס מאפס, ובכל זאת אפס שזוכה לסיעתא דשמיא - יכול לפתוח את כל הדלתות ואת כל הלבבות. אך כל זה רק בתנאי אחד - שלא יתעקם... אם הוא עקום, לא יצליח לפתח אפילו לא דלת אחת!

**"החלטתי
שאני
זורק אותו
מהקבוצה.
שיישאר
בבית, זה לא
מעניין אותי.
אני כבר לא
יכול לשאת
את זה..."**

על חינוך והשקעה, מתוך שיחה עם הרב יעקב גרין נציג איגוד החבורות 'משכני' בקהילת חסידי לעלוב, העומד בראש חבורות הבחורים בק"ק לעלוב.

בבית, זה לא מעניין אותי. אני כבר לא יכול לשאת את זה ולהתמודד כל שבוע מחדש עם האתגרים שהוא מערים בדרכי..."

"אחרי מחשבה, התחרטתי..." הוא מספר, "עשיתי לעצמי חשבון, הרי למה אנחנו אוספים את הבחורים לסעודה שלישית בנפרד מהמבוגרים? כי אנחנו רוצים להתייחס אליהם, לרומם אותם, לתת להם תוספת חינוכית על מה שהם מקבלים כל השבוע בשיבה.

"אם אני עכשיו זורק את הבחור הזה, מה עשיתי??? הרי בשיבה הוא בוודאי לא התלמיד הכי חלק והכי מצליח, סביר להניח שזורקים אותו כל יום מהשיעור ופעם בשבוע זורקים אותו מהשיבה באופן כולל... הבחור הזה עלול להגיע חלילה לרחוב בעוד שנה או שתיים.

"דווקא בסעודה שלישית, זה הזמן לתפוס אותו! זה הזמן להרים אותו! כל העתיד של הבחור הזה מונח בידיים שלי, ואני מתלונן שקצת קשה לי להתמודד עם האתגר? אני הולך וזורק אותו החוצה כדי שלי יהיה יותר קל, ובכך אני עלול לגזור עליו ועל זרעו אחריו כליה רוחנית חלילה וחס. איך אשא פנים אל מול החורבן הנורא שגרמתי???"

"מספר לי אותו ראש חבורה", ממשיך הרב גרין, "שהוא החליט לקחת את הבחור הזה כפרויקט. הוא הזמין אותו לשיחה באמצע השבוע, ומינה אותו להיות אחראי שלא תחסר שתיה, ולוודא שכל הבחורים שרים זמירות בטון אחיד, שלא יהיה בלגאן. הוא גם מינה אותו להביא איזה ניגון חדש מדי פעם כדי לגוון, והבחור אחראי לבחור את הניגון וגם ללמד אותו לכמה בחורים נוספים כדי שבסעודה שלישית הם ילמדו יחד את כל הקבוצה..."

"אני לא אומר שהבחור הזה הפך להיות ראש ישיבה..." מספר ראש החבורה, "אבל הוא נשאר תלמיד ישיבה... הוא מצא ביטוי לכישורים שלו, הוא ראה שמעריכים אותו ומאמינים בו, הוא התחיל ללמוד יותר, וממילא גם לעשות פחות שטויות. כיום הוא בחור ישיבה רגיל שלומד בשיבה גדולה מצוינת, ושקרום צפוי להקים את ביתו על אדני התורה והחסידות.

את המעשה הבא אנו שומעים מפיו של הרב יעקב גרין, הממונה על חבורות הבחורים בק"ק לעלוב, ששמעו מפי בעל המעשה, וכדאי שכל איש חינוך והורה לילדים מאתגרים מעט, יקרא ויפנים..."

"שוחחתי עם ראש חבורה באחת החסידיות הגדולות, והוא סיפר לי את הסיפור הזה", אומר הרב גרין, "באותה קהילה נוהגים כמו בכל הקהילות החסידיות שבסעודה שלישית סועדים כל מתפללי בית הכנסת בצוותא, מיד אחרי מנחה של שבת נוטלים ידיים לסעודה שלישית שנמשכת עד תפילת ערבית.

"כמוכן שבבית המדרש המרכזי שבו מתפלל האדמו"ר, יש טיש, אבל בבתי המדרש האחרים, בערים אחרות בארץ, הסעודה בראשות רב בית הכנסת וכדו'.

"באותה קהילה הנהיגו דבר שנהוג גם הוא בקהילות נוספות, והעבירו את הבחורים מגיל בר מצווה ועד החתונה, לסעודה בחדר נפרד, שם הם יושבים עם ראש חבורה או משפיע מתוך הקהילה, הם שרים את השירים האהובים על הבחורים, ושומעים דרשה שמותאמת לגילם, במקום לשבת לצד המבוגרים.

"אותו אברך שדיבר איתי, משמש כראש חבורה באותה סעודה שלישית, הוא שומר על הסדר, דואג שתהיה אווירה חיובית, שכולם ישירו בצוותא חדא ושלא יהיה בלגאן כמו שעלול לקרות כשיש קבוצה גדולה של בחורים צעירים בלי השגחת מבוגר..."

"לפני כמה שנים היה שם בחור שלא צעד בתלם. כשכולם שרו הוא היה עושה כל מיני 'קונצ'ים', הוא פיטפט בקול, רב עם בחורים אחרים, התגרה בחזקים הציץ לחלשים וכו'.

"אותו ראש חבורה היה מנסה כל פעם להשתלט על הבחור ולהרגיע אותו, אבל ההצלחה היתה חלקית בלבד.

"באחת הפעמים הרגשתי שבאו מים עד נפש", הוא מספר, "החלטתי שאני זורק אותו מהקבוצה. אני מודיע לו שהחל מהשבוע הבא אין לו רשות להיכנס לסעודה השלישית עם הבחורים. שיאכל עם המבוגרים, שישב עם הילדים, שישאר

תפקיד ואתה צריך לבצע אותו. מי שחשוב בסיפור זה הבחור הצעיר, הילד המאתגר. כן... זה מאוד קל לזרוק אותו החוצה ולהתפטר ממנו. זה הכי קל בעולם.

"לא מזמן נחשפתי למקרה עצוב מאוד של בחור שבישיבה מסוימת רצו לסלק אותו לצמיתות, למרות שהוא בחור ירא שמים ואינו מהווה סכנה רוחנית לשאר בני הישיבה. מה הבעיה? הוא לא מאוד משקיע בלימוד..."

"שאלתי את המשגיח שמה, תגיד לי? אתה איש חינוך או שאתה מנהל מפעל ייצור?? בשביל מה באת לפה? בשביל שהבחורים ישקיעו והישיבה תתפרסם כישיבה מוצלחת? אם כן אתה צודק, אל תחזיק בחורים חלשים יותר, זה מקלקל לך את המותג. אבל אם באת לחנך בחורים ולהעמיד תלמידים, אם באת לעסוק בעבודת החינוך או הבחורים הללו הם לא כאלו ש"גם", צריכים להחזיק אותם בישיבה, אלא הם אלו שעבורם הוקמה הישיבה!!! מה החכמה להחזיק בישיבה בחורים שממילא לומדים ושלא זקוקים ליד המכוונות שלך כדי ללמוד? החכמה היא לקחת בחורים שעדיין לא נמצאים שם, ולחנך אותם, להשפיע עליהם, לקדם אותם, להעלות אותם אל הדרך הנכונה. ולוואי שכולנו נזכור את זה בכל רגע נתון, הורים ומחנכים כאחד."

"ורק ראש החבורה שלו יודע שייתכן שמה שהציל אותו מרדת שחת, זה אותו רגע שבו ראש החבורה החליט לקחת אותו כפרויקט אישי ולקדם אותו במקום להשליך אותו בצד הדרך חליה וחס".

שתי דרכים לספר את הסיפור

"את הסיפור הזה אפשר לספר בשני אופנים", משלים הרב גרין את הדברים. "אפשר לומר שיש כאן סיפור מופלא של השגחה פרטית, הקב"ה הכניס בלבו של אותו ראש חבורה את המחשבה הנכונה ברגע הנכון.

"אבל יש עוד דרך לספר את זה..." הוא אומר, "זה לא רק עניין של השגחה פרטית שכמובן מלווה כל אדם בכל רגע נתון. זה גם שיעור חשוב בנושא החינוך והגישה לילדים ולבני נוער.

"כשאתה עובד עם בני נוער, אתה לא העיקר בסיפור. יש לך

"מספר לי אותו ראש חבורה", ממשיך הרב גרין, "שהוא החליט לקחת את הבחור הזה כפרויקט. הוא הזמין אותו לשיחה באמצע השבוע, ומינה אותו להיות אחראי שלא תחסר שתיה, ולוודא שכל הבחורים שרים זמירות בטון אחיד, שלא יהיה בלגאן. הוא גם מינה אותו להביא איזה ניגון חדש מדי פעם כדי לגוון, והבחור אחראי לבחור את הניגון וגם ללמד אותו לכמה בחורים נוספים כדי שבסעודה שלישית הם ילמדו יחד את כל הקבוצה..."

**החלטתי
שאני שומע
בקולו,
אספתי את
הארטיקים
וגנזתי אותם
במקפיא. אין
ארטיקים!
עכשיו חורף!**

הטיול שלימד אותנו איך להתנהג עם התלמידים

תובנות והדרכה בנתיבות החינוך

הרב עמרם בינעט

זה קרה לא מזמן, ברוך ה' זכינו לסיים מסכת משניות, הישג חשוב מאוד לילדי הכיתה שלי. החלטתי שהפעם אנחנו חוגגים את הסיום כראוי, ולכבוד האירוע לקחתי את תלמידי כיתתי לתפילה בכותל המערבי ובקבר רחל, ולאחר מכן הבאתי אותם אל בית הור"י, שם ישבנו לסעודת מצווה לגומרה של תורה.

במהלך הטיול הנחמד הזה החלטתי להוסיף ולהפתיע את הילדים בארטיקים מיוחדים וטעמים שאהובים מאוד על הילדים.

וכמו בכל קבוצה גם בכיתה שלי היו כמה ילדים שהתלוננו, אחד התלונן על כך שנוסעים דווקא לקבר רחל ולא למערת המכפלה, האחר טען שכולם היו בכותל ועדיף היה שהייתי לוקח אותם לצינון של האור החיים הקדוש...

כשהגיעו הארטיקים טען אחד הילדים שעכשיו חורף, וזה לא זמן לארטיקים...

החלטתי שאני שומע בקולו, אספתי את הארטיקים וגנזתי אותם במקפיא. אין ארטיקים! עכשיו חורף!

ילדי הכיתה התלוננו, מה הם אשמים שילד אחד לא רוצה??? הסברתי להם שהם כקבוצה לא אמורים להתנהג כך. העובדה שמספר ילדים התלוננו במהלך טיול כיתתי שהרבי עושה להם מיוזמתו בלי שמישהו יצפה ממנו לעשות זאת, מלמדת על כך שהם לא יודעים להודות על דברים טובים, ולכן לא מגיע להם לקבל יותר מדי דברים טובים, עליהם להבין שכשנותנים להם מתנה, הם צריכים לומר יפה תודה ולא להתלונן. מי שאינו מעוניין להתפלל על יד שריד בית מקדשנו, מוזמן להמתין בחוץ, אף אחד לא הכריח אותו לבוא איתנו. מי שלא רוצה ארטיק שלא יאכל, למה הוא צריך להתלונן???

אכשר דרא וזכינו לחיות בדור דעה שבו יש יועצים חינוכיים למכביר, ולהם המלצות ו'טיפים' מכאן ועד ההודעה החדשה. ההורים והמחנכים צמאים למעט הדרכה, ואכן יש קושי גדול בהתמודדות עם נושא חינוך הילדים והתלמידים בדורות הללו.

אם היו כל היועצים מדברים בקול אחיד וממליצים המלצות אחידות, ניחא. הבעיה שדבריהם סותרים אלו את אלו, ואנחנו לא יודעים אנה אנו באים.

אבל יש עצה אחת שלאף אחד אין כח לסתור אותה, עצתו של החכם מכל אדם, שלמה מלך ישראל, שקבע בצורה ברורה בספר 'משלי': "חושך שבטו שונא בנו".

נכון, בדורות שלנו לא מקובל להעניש בצורה פיזית, הדבר אסור על פי חוק, והמומחים בתחום החינוך גם סבורים שהענישה הפיזית גורמת ברוב המקרים יותר נזק מתועלת, אבל ענישה יכולה להיות גם בדרכים אחרות, ואינה חייבת להיות פיזית. ה'שבט' שעליו מדבר שלמה המלך אינו מדבר בהכרח על מקל שמשאיר צלקות בגופו של הילד המוכה, אלא על 'שבט מוסר' שאב מיסר את בנו בדברים ובעונשים אחרים, שאינם כואבים פיזית, אבל מציבים גבולות ברורים לילד.

אחרי שדיברנו על כמה וכמה יסודות בחינוך, הגיע הזמן שנדבר גם על סוגיית הענישה, שהיא כאמור כלי בעל חשיבות רבה בתחום החינוך.

עם זאת, צריכים לדעת איך מענישים ילד, ובכל מקרה איסור גמור להעניש ילדים באופן ספונטני, העונש חייב לבוא מתוך מחשבה ומתוך יישוב הדעת, ועל כך בהמשך בעזרת ה'.

למחרת היום, כשהילדים ישבו על מקומותיהם, לקראת סיומם של לימודי הבוקר, נתתי לילדים 'שמועס' רותח, על הכרת הטוב והכבוד שצריך לנהוג כלפי הרבי שמלמד אותם תורה.

"זה לא רק התלונות", אמרתי להם, "זה עניין של חוסר דרך ארץ. כשהרבי אומר לעשות משהו מתחילים לשאול למה? אנחנו לא חייבים! מי אמר שאנחנו צריכים... זה לא מצב תקין, וזה חייב להיפסק."

ראיתי שהדברים נפלו על אוזניים קשובות. הילדים הפנימו את דבריי וכשהגיע השעה לקום מהמוקמות ולגשת להתפלל מנחה, הם קמו כאיש אחד וצעדו בזריזות ובסדר מופתי לתפילת מנחה.

רק ילד אחד לא שיתף פעולה. הוא נשאר מאחור, ביקשתי שייכנס לתפילת מנחה והוא ניסה להתחמק.

משראיתי שזה המצב הודעתי לו שכשהוא מגיע הביתה שייספר להוריו שאין לו מה לבוא לתלמוד התורה, עד שלא ילמד את הלכות 'כבוד רבו' בצורה יסודית ויהיה מסוגל להיבחן עליהן.

בלבי כבר חשבתי שאולי אקבל טלפון מהאמא ואולי גם מהאבא שיטענו שאני מדי קשוח וכו', אבל לשמחתי הרבה זה לא קרה. ההורים הבינו את העניין ונתנו לי גיבוי מלא בלי ששאלו אותי שאלות בכלל.

ואכן, הילד הגיע למחרת ונבחן אצלי על סימן קמ"ד בשולחן ערוך, ומאותו רגע הוא השתנה לבלי הכר. רואים עליו שהוא מבין את המשמעות של כבוד רבו, ושהוא מאוד נוהר בקיום ההלכות הללו.

ומה סיפור הזה אומר לנו? שימו לב לשני עונשים שהוזכרו במהלכו. העונש הראשון היה לבני הכיתה כולה, הם לא קיבלו ארטיק כי הם לא יודעים להכיר טובה. העונש השני הוא לילד אחד שלא ציית להוראות רבו ונדרש ללמוד הלכות 'כבוד רבו'.

אנחנו יודעים שכל העונשים שהקב"ה נותן, הם 'מידה כנגד מידה'. חז"ל הקדושים מדברים על זה רבות לאורך הש"ס כולו.

ולמה? כמובן שאנחנו לא מסוגלים להבין את דרכיו של הקב"ה, אבל אם חז"ל אמרו לנו שהענישה היא מידה כנגד מידה, הם לא רק נידבו לנו מידע מעניין, אלא גם הורו לנו דרך!

זה כלל בסיסי מאוד בנושא של ענישה חינוכית. אם אתה רוצה שהעונש יהיה חינוכי, הוא חייב להיות בדרך של מידה כנגד מידה. הוא חייב לעשות 'מעין מלאכתו הראשונה'. אם החטא של הילד היה באי הכרת הטוב, אפשר למנוע ממנו טוב, אם הוא היה בחוצפה אפשר לשלוח אותו ללמוד על חומרת העניין, אם זה בעניין של כבוד החברים, אפשר להגביל את היכולת שלו לשחק עם חברים בהפסקה.

במקרה של ילד שמתנהג באלימות, צריכים למצוא עונש שקשור להיפך האלימות, אולי לדרוש ממנו שיאסוף ספרים או ינקה את הכתה וכך ישקיע את הכוחות שלו לעניין חיובי במקום להכות חברים.

כל עונש חייב לבוא עם מחשבה, עם רעיון. אחרת הוא נתפס בעיני הילד כנקמה גרידא, וזה הכי גרוע. במקום לחנך את הילד אתה מלמד אותו לנקום...

אבל יש עוד כלל חשוב מאוד בהענשה: דיברנו על דברי שלמה המלך שאמר 'חושך שבטו שונא בנו'. משום מה ההמשך של אותו הפסוק קצת פחות מפורסם: "ואוהבו שיחרו מוסר".

האם אנחנו שומעים מה כתוב כאן???

ואוהבו!!! שיחרו מוסר!

כדי ללמד את הילד מוסר, חייבים לאהוב אותו. אני תמיד אומר, אם אתה לא בטוח שהתלמיד שלך בטוח במיליון אחוזים שאתה אוהב אותו, עדיף שלא תעניש אותו בכלל. העונש לא יעשה שום תועלת, הוא רק זיק.

אני לא אומר, לפעמים צריכים להעניש ילדים כדי לשמור על הסדר בכיתה. חייבים שתהיה משמעת בסיסית, אבל הענישה האמיתית שעליה מדבר שלמה המלך היא ענישה שלא באה לדכא את הילד ולקצץ לו את הכנפיים כדי שיפסיק לעשות בלגאן בכיתה. לא ולא! ענישה אמיתית זאת ענישה שבאה מתוך אהבה, ומתוך רצונו של המחנך לסייע לתלמידו להתקדם עוד קצת, להתעלות, להגיע למצב רוחני גבוה יותר מזה שהם נמצאים בו עכשיו, למנוע מהם התדרדרות למצב רוחני נמוך יותר.

ואת זה אפשר לעשות רק כשהתלמיד יודע בידיעה ברורה שההורה או המורה שמעניש אותו, עושה את זה מתוך אהבה עזה אליו, ומתוך רצון שהוא יצליח בחיים, ולא ההיפך חלילה וחס.

ולמה? כמובן שאנחנו לא מסוגלים להבין את דרכיו של הקב"ה, אבל אם חז"ל אמרו לנו שהענישה היא מידה כנגד מידה, הם לא רק נידבו לנו מידע מעניין, אלא גם הורו לנו דרך!

הרב אברהם פוקס
על המוצר הטוב
ביותר לכל אדם

**וכאן היה מרים הגאון רבי
חיים שמואלביץ זצ"ל את
קולו וממש זועק: אבער זאלט
איר וויסען - אבל שתדעו
לכם, אז אן מידות, איז דאס
גארנישט ווערד - בלי מידות
זה לא שווה כלום!!**

יש משהו אחד שהוא אחד הדברים הטובים והמועילים לכל אדם, בכל גיל ובכל מקום בו הוא נמצא ולדבר הזה קוראים 'מידות טובות'.

פגשתי לא מכבר יהודי תלמיד חכם ויקר מאד שזכה לשמוע 'ועדים' מפי ראש ישיבת מיר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, וסיפר לי איך ר' חיים היה חוזר שוב ושוב ב'ועדים' שלו ואומר: קינדערל'ך, אתם יושבים ולומדים ועמלים להבין עומקה של סוגיא, ואם יש קושי בהבנת רש"י או תוספות, אז היגיעה בלימוד קשה יותר, ואם יש רבי עקיבא אייגר שעוצר את הסוגיא, אז עוצמת היגיעה כפולה ומשולשת, אבל שתדעו לכם, וכאן היה מרים את קולו וממש זועק: אבער זאלט איר וויסען - אבל שתדעו לכם, אז אן מידות, איז דאס גארנישט ווערד - בלי מידות זה לא שווה כלום!!

מרגליה בפומיא:

גיוואלד גיוואלד, מידות מידות - וואס איז מידות? וואס איז דאס מידות? מידות איז יענר!

מידות מידות - מה זה מידות? מה זה מידות? מידות זה השני!

ישנם אין ספור מעשיות על מידותיהם הטובות של גדולי ישראל על חשבון הזמן שלהם, על חשבון הלימוד שלהם, על חשבון הכוחות שלהם, כשהיו נשאלים לגבי שידוכים, על מה לחקור ולברר, במה להתמקד? על מה לשים דגש? היו מציינים דבר ראשון - מידות טובות! כי אם יש מידות טובות, יש הכל, צא ולמד מרבי עקיבא שכל ההצלחה שלו וגדלותו בתורה היתה בזכות המדות הטובות שהיו בו.

למידות טובות אין מגבלת זמן או מקום, אדרבה, בכל זמן ובכל מקום. יש סיפור עצוב על אדם שיצא מתפילת שחרית לביתו כשהתפילין תחת בית שחיו, הוא פסע את פסיעותיו בהרגשה מרוממת, הנה הוא זוכה לקיים את דברי דוד המלך בתהילים (תהילים פד ח) 'לכו מחיל אל חיל' - הוא רק סיים את תפילתו וכבר הוא שם את פעמיו לעשיית חסד לידידו, מי יודע אולי הוא יזכה שיקיים בו גם המשך הפסוק 'יִרְאֶה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן'. הוא ממהר את הליכתו, נרתיק התפילין קצת מעיק עליו אך הוא לא נתן לזוטות שכאלו להפריע לו בעבודת ה'. מרחוק הוא רואה אשה משרכת את רגליה במדרגות בקושי כשבידיה שקיות עמוסות, לבו נחמץ בקרבו, משהתקרב והבחין שזו רעייתו, הוקל לו - הוא

הגיש
ל
ה
את
נרתיק
התפילין
שלו כדי
שיוכל למהר
למעשי החסד
שלו ולא יצטרך
להתעכב ולעבור דרך
הבית...

ידועים דברי הגאון רבי ישראל סלנט'ר שהגשמיות של השני זוהי הרוחניות שלי, כלפי עצמי אמר ר' ישראל אני צריך למעט בגשמיות ולהתרחק מהנאות העולם הזה, אך כלפי הזולת אדרבה ואדרבה ומחובתי לדאוג לגשמיותו של הזולת. וכדברי הגאון ר' יצחק מוואלוז'ין בנו של ר' חיים מוואלוז'ין בהקדמה ל'נפש החיים' בשם אביו: וכה היה דברו אלי תמיד, שזה כל האדם לא לעצמו נברא - רק להועיל לאחריו ככל אשר ימצא בכחו לעשות!!

סיפר הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן אב"ד סאנטוב שליט"א: פעם אחת השתתף רבה של ירושלים הגאון הגדול מרן רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. בשמחת 'שלום זכר'. ולידו ישב יהודי שהתהדר בכמה 'פרומקייט'ן. וכאשר בעל השמחה כיבדו עם 'ארבעס' שהמנהג לאכלם בעת השלום זכר. אמר הלה: 'איני אוכל 'ארבעס', כי איני יודע אם בדקו אותם היטב מתולעים. ורק בביתי אני אוכל, שם אני משגיח היטב שלא יתערבו תולעים'...

כמובן שבעל השמחה נפגע מאוד מדבריו אלו שנאמרו בקול. שכן מדבריו נשמע כעין אי נאמנות כלפיו כאילו שאינו נאמן שבדק את ה'ארבעס' מתולעים כדבעי. אלא שאז אמר מרן הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל לבעל השמחה:

"שכחת לכבדני בארבעס, והרי המנהג לאכול עכשיו ארבעס!"...

מיד התעשת בעל השמחה והביא את ה'ארבעס' לרבי יוסף חיים זצ"ל, וכמובן שאחר שרבה של ירושלים טעם מזה. כבר לא עשו עסק מה'פרומקייט' של אותו יהודי, ואף אחד לא חשש מתולעים וכדומה, והכל חזר על מקומו בשלום.

כשוך הסערה. פנה הגאון רבי יוסף חיים לאותו יהודי. ואמר לו: "הנה גם אני איני אוכל 'ארבעס' בשום מקום מלבד בביתי ומטעמי כשרות כמון, אמנם מאוד מאוד הנני נזהר שלא יהא זה על חשבון מישהו אחר שיכול חלילה להיפגע עקב חומרא זו, שכן אם יהיה זה על חשבון אדם שייפגע כבודו מחמת כן, כל חומרא זו כבר אינה חשובה ולעבירה גדולה תיחשב!

והוסיף רבי יוסף חיים ואמר לו: הנני מפרש את מה שאמר דוד המלך בתהילים (כב ז) 'ואנכי תולעת ולא איש' 'ואנכי תולעת' - אני מעדיף לאכול תולעת. 'ולא איש' - מאשר לאכול איש, והנני נזהר מאוד שלא יפגע איש מחמת'...

(נעם שיח).

**הרגשתי
שאני מסמיק
מבושה!
התביישתי
מעצמי. יש לי
הכל, ראש טוב,
הורים טובים,
בית בריא ב"ה,
ישיבה טובה,
הכל יש לי!
רק בעיה אחת
קטנה...**

עד מאה ועשרים אחוז

"כמו שאתה זוכר, הייתי בחור מאוד טוב. בבוקר הייתי קם בלי לעשות בעיות, רצתי למקווה, משם לשיבה, למדתי בסדר 'פאר טאגס' לפני התפילה, התפללתי יחד עם כולם, אכלתי ארוחת בוקר עם כולם והתייצבתי לסדר בזמן. למדתי הקשבת בשיעורים חזרתי, הצלחתי במבחנים, הכל היה מאה אחוז.

"אבל אבא שלי לא היה מרוצה ממני. הוא תמיד אמר לי שלא מספיק מאה אחוז! הוא רוצה מאה ועשר אחוז, ואם אני אשיג מאה ועשר אחוזים הוא ידרוש מאה ועשרים.

"אבא היה שואל אותי כמה למדתי 'בין הסדרים', ואיך מתקדמת החזרה שלי על שישה סדרי משנה שכבר סיימתי לבר מצווה, ואם אני עוד לומד גם את הסדר שלי בנ"ך, וכמה זמן למדתי השבוע מוסר.

"כל הזמן הוא תובע ממני עוד ועוד, ואני הרגשתי שאני כבר לא יכול לסבול את זה. החלטתי שאני 'מוריד רגל מהגז'. אבא לא מסתפק במאה אחוז? אני אתן לו שמונים או שישים אחוז, והוא עוד יתגעגע למאה אחוז. אחר כך כשאשוב ללמוד כמו שצריך הוא כבר יעריך אותי יותר ...

"האמת שהיה לי קשה 'להוריד את הרגל מהגז', כי אני אוהב ללמוד ולקום מוקדם. אבל התאמצתי למצוא תחומי עניין אחרים ולאט לאט התחלתי להתרחק מהלימוד.

"הרגשתי מאוד רע עם עצמי, הבנתי שאני הורס לעצמי את העתיד שלי בידיים. אבל הייתי חייב להתפטר מהבעיה הזאת שהעיקה עלי כל כך, אני לא יכול עוד להתמודד עם הלחץ הזה שאבא שלי מפעיל עלי ...

"כך עברה תקופה שבמהלכה ההרגשה שלי הפכה יותר גרועה, הכי פחדתי להתרגל למצב הזה. הבנתי שאני עלול להישאר במצב הזה כל ימי חיי חלילה וחס.

את 'שיעלה' (שם בדוי) הכרתי כבחור ישיבה מן המניין, ששובץ ללימוד איתי במסגרת 'פרויקט הגישמאק' של ארגון אחינו' בו אני משמש כחונך.

מדובר בבחור מוצלח וכישרוני. יש לו את כל הנתונים להצלחה, הוא בא ממשפחה טובה, קיבל חינוך איכותי, הוא לומד בישיבה מצוינת, הוא מקובל בחברה ויש לו ראש טוב. מה עוד צריך כדי להצליח???

והוא אכן הצליח מאוד ב"ה, עשה חיל בלימודיו הוציא ציונים מעולים במבחנים, והיה אחד הבחורים הטובים בישיבה.

ביום מן הימים החלה נסיגה מסוימת. הוא הפסיק להתעניין בשיעורים כפי שהתעניין עד כה, הוא התחיל לחלום קצת בסדרים, ובשעות בין הסדרים הוא החל להתחבר עם בחורים קצת פחות חיוביים.

המשיגה בישיבה שוחח איתי וסיפר לי שיש כאן תופעה מאוד מדאיגה. הבחור החל להתדרדר, אומנם לא במדרון חלקלק אבל בכל זאת כל התדרדרות מדאיגה אם היא נמשכת לאורך זמן.

ניסיתי לגשש בעדינות ולבדוק אם יש סיבה מיוחדת, אבל שיעלה לא כל כך התלהב לחשוף את הקלפים. ראיתי עליו שהוא רוצה לענות לי ולומר לי מה קרה לו, אבל הוא מתאפק ומחליט שלא לספר.

אמרתי לו: "שיעלה, אני נמצא כאן. כשתרגיש שאתה מוכן לשתף אותי ולספר לי מה קרה לך, אני אשמח לשמוע".

הוא נהן בראשו ועבר לנושא אחר, ואני לא הכבדתי עליו עוד בעניין ונתתי לו את הפרטיות החשובה לו כל כך.

אחרי מספר חודשים הוא התחיל לחזור לעצמו וכעבור זמן קצר כולם שכחו מהירידה שהיתה ושעוררה לא מעט דאגה.

יום אחד הוא הגיע אלי וביקש לדבר ... "אתה זוכר שאמרת שאני יכול לספר לך מתי שארגיש צורך??? עכשיו אני רוצה לספר לך מה קרה".

אפשר להוריד את הראש ולשקוע ברחמים עצמיים ויש עוד דרך ...

הרב שמחה שטיגליץ

**"כי אכן
הקושי הוא
חלק בלתי
נפרד מהחיים.
כולנו חייבים
להתמודד
עם קשיים.
מי שיש לו
שכל מתמודד
איתם בחכמה
ובגבורה. מי
שלא זוכה
להתנהג
בחכמה,
חוריד את
הראש
ושוקע בעצב
תהומי על
מר גורלו ועל
הקושי שנפל
בחלקו...
הסיפור שלך
מוכיח שכל
אחד יכול
לעבור גם
לצד שכנגד,
וברגע אחד
לשנות
את כיוון
ההסתכלות
שלו על
החיים עצמם
ובמיוחד על
הקשיים שהם
כוללים."**

הקושי! הם יודעים להניח אותו בצד כשצריך וליהנות מהחיים. זה שיש לך קושי לא אומר שאתה חייב להיות שקוע בו יומם ולילה.

"הרגשתי שאני מסמיך מבושה! התביישתי מעצמי. יש לי הכל, ראש טוב, הורים טובים, בית בריא ב"ה, ישיבה טובה, כישורים חברתיים מעולים. הכל יש לי! רק בעיה אחת קטנה... אבא שלי דורש ממני יותר מדי. ולמה הוא עושה את זה? כי הוא אוהב אותי והוא רוצה שאני אצליח.

"בגלל זה אני מאבד את כל עולמי, העולם הזה ובעיקר העולם הבא? רק בגלל שקצת קשה לי. ומה יאמר בחור שיש לו בעיות קשות של קשב וריכוז? מה יאמר מי שיש לו נכות גופנית? מה יאמר מי שיש לו חובות כספיים? אם כל אחד יהיה שקוע כל היום וכל הלילה בצרות שלו, כולנו נהיה עצובים ומדוכאים.

"באותו רגע חזרתי לעצמי. חזרתי להיות מאה אחוז, והאמת שאני גם משתדל להיות מאה ועשר. אני יודע שאבא שלי ידרוש ממני להיות מאה ועשרים אחוזים, אבל זה כבר לא מכביד עלי כמו פעם. אבא שלי בסך הכל רוצה את טובתי וגם אם זה קצת קשה לי להכיל את זה, אני לא ילד קטן, אני למדתי להגבר על הקושי ולהמשיך הלאה למרות שהוא מציק לי קצת."

לעבור לצד השני

טפחתי לשיעלה על הכתף ואמרתי לו: "אני שמח ששיתפת אותי בסיפור. התהליך הפנימי שעברת מעניין מאוד ובעיקר מלמד גם אותי... אני בטוח שזה יביא לי תועלת גם בפן האישי וביתר שאת מול החניכים האחרים שלי."

"כי אכן הקושי הוא חלק בלתי נפרד מהחיים. כולנו חייבים להתמודד עם קשיים. מי שיש לו שכל מתמודד איתם בחכמה ובגבורה. מי שלא זוכה להתנהג בחכמה, מוריד את הראש ושוקע בעצב תהומי על מר גורלו ועל הקושי שנפל בחלקו... הסיפור שלך מוכיח שכל אחד יכול לעבור גם לצד שכנגד, וברגע אחד לשנות את כיוון ההסתכלות שלו על החיים עצמם ובמיוחד על הקשיים שהם כוללים."

"באותה תקופה נסעתי לשבת לרבי, היתה זו אחת מה'שבתות נסיעה', והגיעו הרבה מאוד חסידים לאדמו"ר. הרגשתי קצת מנותק, מה לי ולשבת אצל הרבי כשאני נראה ככה, כשכל הרוחניות שלי במצב שונה לגמרי מהפעם הקודמת שהייתי פה.

"במהלך אותה שבת הבנתי דבר מופלא... הסתכלתי מסביבי וראיתי הרבה מאוד אנשים, אברכים צעירים, יהודים עם זקן מאפיר או מלבין, וגם בחורים צעירים כמוני, מאות אנשים עומדים יחד ב'טיש', וכולם שרים בהתלהבות..."

"רק אני הייתי ככה מצוברת. עמדת שם על הפרנצ'ס' כמו כולם, אבל לא הרגשתי התרגשות, לא שמחה, לא רטט של קדושת השבת. כלום כלום."

להסמיק מבושה

"הסתכלתי מסביבי", מספר שיעלה, "וראיתי שכולם דווקא כן מחוברים, כולם שרים בשמחה ובהתלהבות, אפילו קצת רוקדים על המקום כששרים שיר שמח.

"למה רק אני עצוב? אה... זה בגלל אבא שלי. הוא דורש ממני יותר מדי. בגלל זה אני ככה..."

"לרגע אחד עצמתי את העיניים והסתכלתי על עצמי, אמרתי לעצמי, אתה רציני??? אתה מתכוון לזה ברצינות??? באמת מכל האנשים שנמצאים כאן אתה היחיד שמתמודד עם קושי?"

"כמה בחורים יש כאן שיש להם ראש חלש בלימודים וקשה להם בישיבה??? כמה בחורים יש כאן שיש להם בעיות חברתיות. יש כאן אפילו כאלו עם בעיות גופניות בולטות לעין, הם שמחים ומאושרים!!!"

"והאברכים??? כמה מהם מתקשים בתשלומי המשכנתא? המבוגרים צריכים לחתן ילדים. זה לא כזה קל. הם מתאמצים ומגלגלים גמ"חים ועובדים קשה.

"ובכל זאת הם שמחים ומחייכים ומחוברים לרוחניות ויכולים לטעום מעט מטעמה המתוק של השבת.

"איך הם עושים את זה? הם מתמודדים עם

הצטרפו גם
אתם וקבלו
ישירות למייל
שלכם
את מגזין אחינו
לחינוך ותורה
'בית היין'

לחצו כאן

או שלחו מייל לכתובת
dirshu@dirshu.co.il